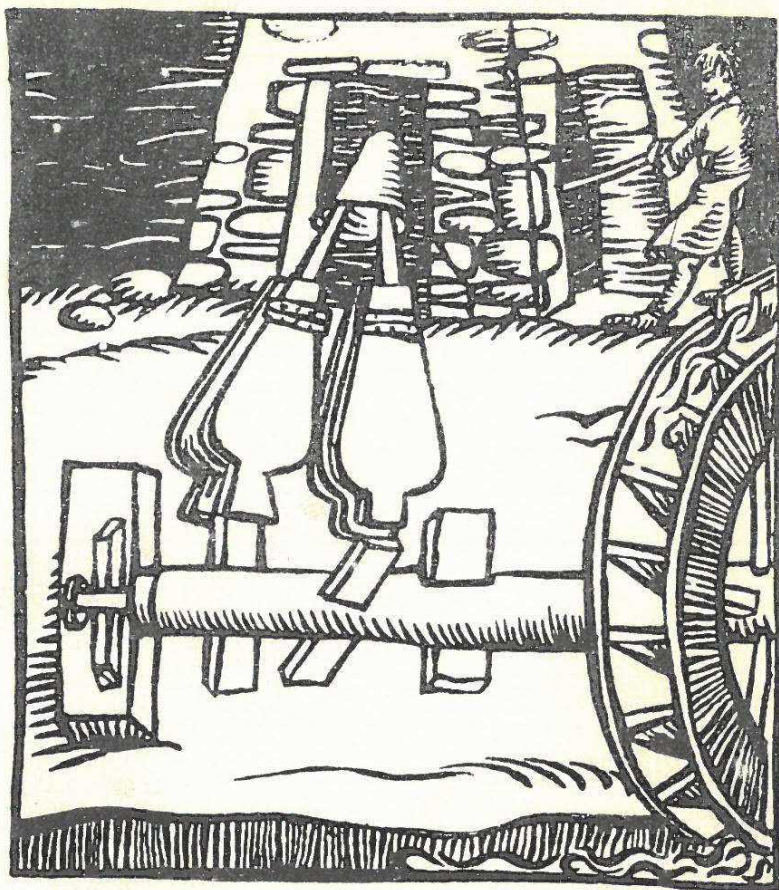

ZPRAVODAJ
TECHNICKÉHO
MUZEA V BRNĚ

2

1972

Pro muzejní pracovníky, odborný aktiv a spolupra-
cující instituce vydává Technické muzeum v Brně.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Kovárna v Těšanech

Nedaleko státní silnice Brno-Hodonín stojí jedna z významných technických památek na Moravě - těšanská kovárna. Ve spolupráci s Krajským střediskem státní památkové péče a ochrany přírody v Brně a díky pochopení Místního národního výboru v Těšanech se podařilo vytvořit předpoklady pro to, aby byl zachráněn jeden z objektů, v němž se v minulých stoletích soustřeďoval život pracujících na vesnici. Těšanská kovárna se postupně znova omítne, vysuší se stěny a položí se nová střecha. O úpravy vnějšího charakteru a záchranu vlastní budovy se postará KSSPPOP, zatímco úpravu a vybavení interiéru zajistí Technické muzeum v Brně. V současné době pracuje již v Těšanech odborná skupina pod vedením Ing. Nováka, novátora v oboru vysoušení zdiva.

Obec Mrštíkova Maryši tak dostane do vínku unikátní technickou památku, která bude lákat návštěvníky jak po stránce stavebního umění z počátku 19. století, tak i dokumentací technologie řemesla, které pomalu mizí - kovářství.

Mlýn ve Slupi

Na technickou památku mlýnu ve Slupi byla zajištěna technická dokumentace a předána národnímu podniku GEO-TEST, který vypracovává projekt na zajištění této ojedinělé technické památky z počátku 18. století.

Kovárna v Holešově

Pracovníci Technického muzea poskytli ve spolupráci s pracovníky Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody v Brně další odborné konzultace k úpravě staré kovárny u zámeckého areálu v Holešově. Stavební úpravy exteriéru a interiéru kovárny včetně jejího vybavení původním kovářským náradím a zařízením mají být skončeny do zahájení jubilejních oslav města Holešova v létě tohoto roku.

VÝSTAVY A EXPOZICE

Výstava ZAKÁZKOVÉHO NÁBYTKU

29. března byla v ambitech a výstavních sálech Technického muzea zahájena výstava zakázkového nábytku výrobního družstva DYHA. Vystavované exponáty shlédlo více než 13 tisíc návštěvníků, což svědčí o velkém zájmu o bytovou kulturu.

Výstava byla otevřena do 9. dubna 1972.

Výstava LITÁ OCEL MORAVY A SLEZSKA

26. června v 8.30 hodin byla v Technickém muzea v Brně slavnostně zahájena výstava "Litá ocel Moravy a Slezska". Výstava seznamuje veřejnost se slévárenskou výrobou, její technickou problematikou a jejím významem v minulosti a v současné době.

Výstava potrvá do 10. září 1972.

Z Kaplanovy pozůstalosti byly zapůjčeny vzácné materiály pro mezinárodní výstavu vynálezů a zlepšovacích návrhů INVEX 72, která proběhla od 25. června do 2. července na brněnském výstavišti.

Stálé expozice Technického muzea

VÝVOJ VYUŽITÍ VODNÍ ENERGIE

PARNÍ ENERGETIKA

PANORAMA, stereoskopické promítání barevných dia-
pozitivů, uvedla v I. pololetí celkem 12 programů.

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Sbírkový fond Technického muzea byl obohacen velmi vzácnými originály Kaplanových zkušebních lopatek /13 oběžných a 14 rozváděcích/ z laboratoře profesora Kaplana, která byla vybudována v bývalé továrně Ign. Storek /dnešní Šmeralovy závody, národní podnik/. Lopatky pochází z let 1920 až 1925.

V současné době byly naší experimentální slévárnou zhotoveny odlitky těchto lopatek, které budou předány VUT v Brně pro studijní účely.

Pro oddělení jemné mechaniky a měřicí techniky bylo v tomto čtvrtletí získáno celkem 31 sbírkových předmětů. Hodnotný je zejména Zeissův fotografický přístroj formátu 50 x 60 cm z roku 1920, zakoupený a používaný profesorem Absolonem pro snímkování archeologických nálezů, hlavně lebek, a Warburgův přístroj pro sledování činnosti živých buněk a tkání.

Ve dnech 15. až 18. května bylo provedeno přestěhování poslední zachovalé skříňe brněnské koňské tramvaje do ústředních dílen Dopravního podniku v Brně. Za účasti členů Kruhu přátel TM sekce městské hromadné dopravy, armády

a pracovníků Dopravního podniku v Brně proběhla celá náročná akce podle plánu a bez závad. S ukončením rekonstrukce vozu v ústředních dílnách se počítá v roce 1973.

Pro oddělení hracích strojů byl v tomto čtvrtletí zakoupen v podniku Starožitnosti Praha příštalový hrací stroj. Jde o německý výrobek z druhé poloviny 19. století.

V druhém čtvrtletí byl pracovníkem oddělení městské hromadné dopravy s. Lubomírem Bauerem a několika externími spolupracovníky vykonána studijní a průzkumná exkurze po Slovensku, kde se zjišťovaly případné exponáty pro sbírkový fond městské hromadné dopravy v Technickém muzeu v Brně. Byly zjištěny následující tramvajové vozy:

ve Viglaši - tramvajový vlečný vůz z Bohumína, rozchod 760mm, vyrobený v roce 1912, poměrně zachovalý, schopný rekonstrukce;

v Hronci - letní tramvajový vůz vlečný z Teplic v Čechách, rozchod 760mm, z roku 1910;

v Liptovském Hrádku - letní tramvajový vůz z Ústí nad Labem, rozchod 760mm, z počátku tohoto století;
dále motorový tramvajový vůz ev.č. 38 z Ústí nad Labem z období před druhou světovou válkou.

Všechny uvedené tramvajové vozy ještě jezdí na lesních dráhách.

V Olomouci byl identifikován původní olomoucký tramvajový vůz zn. Graz z roku 1899 a skříň motorového vozu z roku 1914, rovněž původní. O provedení rekonstrukce se jedná s Dopravním podnikem v Olomouci.

V Hošťálkovicích u Opavy byla zjištěna skříň motorového vozu zn. SANOC z roku 1900, výzbroj Brown-Bowery. Tato skříň je posledním zachovalým exponátem u nás. O její rekonstrukci se jedná s Dopravním podnikem v Ostravě.

Sbírky oddělení městské hromadné dopravy byly obohaceny o dva tramvajové vozy pražské městské hromadné dopravy z třicátých let našeho století. Jde o motorový vůz ev. č. 3005 "PONORKA" a vlečný vůz ev.č. 1404 "KRASIN".

Sbírkový fond oddělení textilních strojů se v tomto čtvrtletí rozšířil o kolovrat z konce minulého století a o některé zachovalé části tkalcovského stavu z roku 1860, např.

po domácku vyrobený dřevěný paprsek.

Do sbírkového fondu oddělení obráběcích strojů byla získána sada technických fréz z národního podniku CHIRANA, závod Nové Město na Moravě.
